

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Štěpána Výborného a soudců Karly Cháberové a Vladimíra Gabriela Navrátila ve věci

žalobců:

1) Ing. J. B.
bytem xxx

2) T. R.
bytem xxx

3) R. B.
bytem xxx

4) K. P.
bytem xxx

5) MUDr. A. S.
bytem xxx

6) JUDr. J. S.
bytem xxx

7) PhDr. O. F.
bytem xxx

8) JUDr. K. R.
bytem xxx

9) E. K.
bytem xxx

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

10) RNDr. T. S.

bytem xxx

11) Ing. arch. R. S.

bytem xxx

12) Ing. J. V.

bytem xxx

13) Ing. J. V.

bytem xxx

14) Ing. M. N.

bytem xxx

všichni zastoupeni advokátkou JUDr. Zorkou Černohorskou
sídlem Balbínova 384, Příbram

15) doc. Ing. V. M.

bytem xxx

16) Ing. J.M.

bytem xxx

17) V. P.

bytem xxx

18) D. M.

bytem xxx

19) Ing. M. M.

bytem xxx

20) J. M.

bytem xxx

21) I. Ř.

bytem xxx

22) J. N.

bytem xxx

23) M. S.

bytem xxx

24) V. S.

bytem xxx

25) Ing. P.N.

bytem xxx

všichni zastoupeni advokátem Mgr. Martinem Mládkem
sídlem Ostrovní 2064/5, Praha 1

proti
žalovanému:

Státní pozemkový úřad

sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3

zastoupenému advokátem Mgr. Miloslavem Strnadem

sídlem Jugoslávská 620/29, Praha 2

za účasti:

hlavní město Praha

sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1

zastoupen advokátem JUDr. Janem Nemanským

sídlem Těšnov 1/1059, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2022, č. j. SPU 187027/2022,

takto:

- I. Žaloba žalobkyně J. M. se odmítá.
- II. Žalobkyně J. M. nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2022, č. j. SPU 187027/2022, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- IV. Žalovaný je povinen zaplatit žalobcům 1) – 14) náhradu nákladů řízení ve výši 168 044, 80 Kč k rukám jejich zástupkyně JUDr. Zorky Černoorské, advokátky, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Žalovaný je povinen zaplatit žalobcům 15) – 25), vyjma žalobkyně 20), náhradu nákladů řízení ve výši 121 484 Kč k rukám jejich zástupce Mgr. Martina Mládky, advokáta, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobci se podanou žalobou domáhají zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí Krajského pozemkového úřadu pro Středočeský kraj a hl. m. Praha (dále jen „pozemkový úřad“) ze dne 29. 3. 2022, č. j. PÚ 608/01, opr., sp. zn. 106208/2022 (dále jen „opravné rozhodnutí“), o opravě zřejmých nesprávností ve výrokové části II. rozhodnutí Pozemkového úřadu Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 28. 2. 2001, č. j. PÚ 608/01, vydaného dle § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“).

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

2. Z obsahu správního spisu zjistil soud následující, pro věc podstatné skutečnosti.
3. Žalobci (či jejich právní předchůdci) byli za komunistického režimu perzekuováni a jako vlastníci pozemků nedobrovolně tyto pozemky převedli na stát. V rámci restitučních řízení žalobci uplatnili nárok na vydání majetku podle § 9 zákona o půdě.
4. Pozemkový úřad Magistrátu hlavního města Prahy rozhodnutím ze dne 28. 2. 2001, č. j. PÚ 608/01 (dále jen „původní rozhodnutí“), ve výroku II. rozhodl, že žalobci nejsou vlastníky zbytku pozemku parc. č. xxx role o výměře 14 842 m². V odůvodnění k tomuto výroku pozemkový úřad uvedl, že označené pozemky nelze oprávněným osobám vydat ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) a f) zákona o půdě. Proto oprávněným osobám přísluší náhrada dle § 11 odst. 2 a § 17, případně dle § 16 zákona o půdě.
5. Shora označeným oprávněným rozhodnutím pozemkový úřad opravil výrok II. původního rozhodnutí tak, že nově rozhodl, že oprávněné osoby nejsou vlastníky těchto nemovitostí podle pozemkového katastru: zbytku parc. č. xxx role o výměře 203 m². V odůvodnění pozemkový úřad konstatoval, že z původního rozhodnutí vyplývá, že z pozemku parc. č. xxx o celkové výměře 106 575 m² již byla oprávněným osobám vydána předchozím rozhodnutím č. j. PÚ 2019/93 část o výměře 82 584 m², označená jako parc. č. xxx, a dále byli ke dni vydání daného rozhodnutí oprávněnými vlastníky parc. č. xxx o výměře 6 177 m², která jim byla vydána podle jiných restitučních předpisů. Správně však mělo být v odůvodnění původního rozhodnutí rovněž uvedeno, že rozhodnutím pozemkového úřadu ze dne 9. 9. 1997, č. j. PÚ 1940/97, byla oprávněným osobám a dědicům oprávněných osob přiznána náhrada za část tohoto pozemku o výměře 14 639 m². Vzhledem k tomu, že oprávněné osoby, případně jejich právní zástupci, byly se všemi správními rozhodnutími prokazatelně seznámeny a jsou si tak průběhu správního řízení včetně jednotlivého vypořádání požadovaného majetku vědomy, měl pozemkový úřad za prokázané, že se jedná o formální chybu, kterou lze napravit vydáním oprávněného rozhodnutí. Z tohoto důvodu podle § 70 správního řádu provedl opravu zjevných nesprávností původního rozhodnutí a výměru nevydávaného zbytku pozemku parc. č. xxx opravil na 203 m².
6. K odvolání žalobců žalovaný nyní napadeným rozhodnutím oprávněné rozhodnutí potvrdil.
7. Žalovaný zopakoval, že při rozhodování o zbytku pozemku parc. č. xxx v původním rozhodnutí se pozemkový úřad dopustil chyby, protože při výpočtu výměry, kterou nelze oprávněným osobám z uvedeného pozemku vydat, neodečetl výměru části tohoto pozemku, o které již bylo rozhodnuto rozhodnutím ze dne 9. 9. 1997, č. j. PÚ 1940/97. Pozemkový úřad od celkové výměry pozemku odečetl pouze výměru vydanou rozhodnutím dle § 9 odst. 2 zákona ze dne 4. 6. 1993, č. j. PÚ 2019/93, která činila 82 584 m², část uvedeného pozemku vydanou výrokem I. původního rozhodnutí a výměru 6 177 m² části předmětného pozemku vydanou dohodou o vydání věci dle zákona č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, uzavřenou mezi Hlavním městem Praha a oprávněnými osobami. Oprávněným osobám tak byl v důsledku chyby v počtech přiznán nárok na vydání či náhradu za nevydanou část pozemku o výměře 121 214 m² na místo výměry 106 575 m², kterou měl původní pozemek dle bývalého pozemkového katastru.
8. Žalovaný konstatoval, že všechna uvedená rozhodnutí i dohoda o vydání věci jsou oprávněným osobám i jejich právním zástupcům známy. Nelze tedy říci, že by oprava rozhodnutí byla pro oprávněné osoby překvapením. Oprávněné osoby si musely být vědomy, že jim nelze přiznat větší nárok na restituci majetku, než jaký by jim náležel s ohledem na rozsah původního majetku, který byl odňat jejich právním předchůdcům. Postup pozemkového úřadu proto nelze považovat za svévoli veřejné moci. V restitučním řízení oprávněná osoba nemohla získat více, než náleželo původnímu vlastníku, jemuž byl státem pozemek odebrán, a to ani v případě, že o tom nesprávně rozhodl pozemkový úřad. Žalovaný dodal, že rozpor mezi výrokovou částí původního rozhodnutí po vydání oprávněného rozhodnutí a odůvodněním původního rozhodnutí není takovým pochybením, které by odůvodňovalo zrušení prvostupňového rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

II. Obsah žalob

A. Žaloba žalobců 1) – 14)

9. Žalobci označení číslem 1) – 14) jsou přesvědčeni, že v daném případě není možné postupovat dle § 70 správního řádu, protože dle citovaného ustanovení se oprava může týkat pouze zřejmých nesprávností. Za zřejmé nesprávnosti lze dle žalobců považovat zejména překlepy či chyby v psaní a počtech. Pozemkový úřad však opravným rozhodnutím opravil vlastní nesprávný procesní postup, a to více než dvacet let od vydání původního rozhodnutí. Žalobci se dovolávají závěru judikatury týkající se možnosti opravy dle § 70 správního řádu. Opravné rozhodnutí zcela podstatně mění obsah původního rozhodnutí, což je dle této judikatury nepřijatelné.
10. Žalobci dále odkazují na princip důvěry jednotlivce ve správnost aktů orgánů veřejné moci. Dle žalobců není možné zpětně měnit obsah původního rozhodnutí a tuto skutečnost se snažit zakrýt tím, že se jedná o opravu zřejmých nesprávností.
11. Žalobci poukazují na skutečnost, že opravným rozhodnutím je zasahováno i do současných vlastnických práv třetích osob, neboť od roku 2001 do roku 2022 byly uskutečněny mezi oprávněnými osobami a třetími osobami smluvní převody ohledně pozemků, které byly oprávněným osobám vydány jako pozemky náhradní za pozemky, ke kterým jim nebylo navráceno vlastnické právo z důvodu překážek dle § 11 zákona o půdě. Tato právní jednání jsou ve světle napadeného rozhodnutí absolutně neplatnými jednáními.
12. Žalobci se též dovolávají zásady tzv. materiální pravdy. V době vydání původního rozhodnutí musel pozemkový úřad postupovat v souladu se správním řádem a zjistit všechny skutečnosti nutné pro provedení úkonu v této věci, tj. toto jeho rozhodnutí muselo vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Žalobci rovněž namítají porušení zásady presumpce správnosti správních aktů. Zcela zásadní je rovněž skutečnost, že k opravě původního rozhodnutí došlo po více než dvaceti letech. Tento postup pozemkového úřadu je v naprosté kolizi se zásadou právní jistoty, která dle Ústavního soudu patří ke znakům právního státu.
13. Žalobci konečně tvrdí, že napadené rozhodnutí trpí vadou nepřezkoumatelnosti. Žalobci v odvolání namítali, že opravné rozhodnutí uvádí toliko výměry vydaných či nevydaných pozemků, avšak není zřejmé, o jaké konkrétní pozemky se jedná, ani není uvedeno, jakým způsobem byla zjištěna celková výměra původního pozemku. Žalobci rovněž v odvolání uváděli, že výroková část opravného rozhodnutí neodpovídá odůvodnění původního rozhodnutí, když v tomto se předpokládá rozhodování o mnohonásobně větší části nevydaného pozemku. Na tyto námitky však žalovaný nikterak nereagoval a nevyřadil je.

B. Žaloba žalobců 15) – 25)

14. Argumentace zbylých žalobců se překrývá s obsahem výše zrekapitulované žaloby žalobců 1) – 14). Rovněž další žalobci namítají, že nebyly splněny podmínky § 70 správního řádu pro vydání opravného rozhodnutí. Odkazují na zásadu důvěry jednotlivce ve správnost aktů orgánů veřejné moci. Totožně se dovolávají zásady materiální pravdy, presumpce správnosti správních aktů a právní jistoty. Ve stejném rozsahu také napadají nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.

III. Vyjádření žalovaného

15. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že uplatněné námitky považuje za nedůvodné. Žalovaný míní, že žalobci usilují o získání neopodstatněné restituční náhrady, což v zásadě sami připouští, neboť ani netvrdí samotnou nesprávnost napadeného rozhodnutí.
16. Žalovaný má za to, že se v dané věci jednalo o „zřejmou nesprávnost“, konkrétně o zřejmou početní chybu v důsledku okamžitého duševního či mechanického selhání. V rámci formálního matematického výpočtu totiž došlo k zjevné početní chybě, neodečtení již rozhodnuté výměry 14 639 m² v rozhodnutí ze dne 9. 9. 1997. Žalovaný zdůrazňuje, že všechna tato související rozhodnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

a dohody byly žalobcům, resp. jejich právním předchůdcům známy a nijak nerozporovány. Pod zjevnou nesprávnost dle žalovaného nespádají jen „překlepy“. Nesprávnost by měla být doložitelná porovnáním a posouzením daného údaje, slova či slovního spojení s jejich správným užitím v podkladech pro vydání daného rozhodnutí v obsahu příslušného spisu, což je i případ projednávané věci. Předmětnou zjevnou chybu navíc bylo možno zjistit z jiných souvislostí, které byly i žalobcům známy. V posuzovaném případě také nejde o takové pochybení, které by způsobilo, že nelze spolehlivě doložit původní vůli správního orgánu určitým způsobem rozhodnout. Vlastním obsahem původního rozhodnutí bylo rozhodnout o zbývající části restitučního nároku, což zůstalo nezměněno i po vydání napadeného rozhodnutí.

17. Žalovaný míní, že argument žalobců, že není zřejmé, jakým způsobem byla určena celková výměra dotčeného pozemku, je lichý. Rovněž námitka nepřezkoumatelnosti je nedůvodná. V posuzovaném případě se nejednalo o případ, kdy by nově vzniklé pozemky nevznikaly z pozemku původního, došlo pouze k rozparcelování a podlomení původního pozemku na šest částí.
18. Žalovaný opakuje, že o nevydání téže části pozemku bylo rozhodnuto už v rozhodnutí ze dne 9. 9. 1997, přičemž v původním rozhodnutí nebylo matematickou zjevnou početní chybou rozhodnutí ze dne 9. 9. 1997 zohledněno. V obou případech jsou podíly a oprávněné osoby stejné, jakož i odkazovaná část pozemku a typ zástavby, a proto tyto výměry nelze sčítat. Jedná se o tutéž faktickou část pozemku.
19. Skutečnost, že k opravě napadeného rozhodnutí došlo více než po dvaceti letech, nemůže být dle žalovaného na újmu věcné správnosti a zákonnosti napadeného rozhodnutí. Pro uplatnění § 70 správního řádu není stanovena žádná lhůta. Pozemkový úřad opravil předmětnou zjevnou nesprávnost z důvodu naplnění zásady materiální pravdy, aby byla odstraněna zjevná početní chyba, ke které v minulosti došlo. Žalovaný neshledává v napadených rozhodnutích ani rozpor s principem právní jistoty.

IV. Replika žalobců

20. V replice na vyjádření žalovaného žalobci 1) – 14) konstatují, že ve výrokové části původního rozhodnutí ani v jeho odůvodnění není žalovanou uvedeno, že by se mělo jednat o konečné rozhodnutí ohledně pozemků parc. č. xxx a parc. č. xxx. V odůvodnění původního rozhodnutí není uvedeno rozhodnutí ze dne 9. 9. 1997 a není uvedeno, že by tímto rozhodnutím mělo být rozhodnuto o části pozemku v návaznosti na již vydaná rozhodnutí. Z výrokové části původního rozhodnutí vyplývá, že bylo rozhodnuto o nevydání celkové výměry 14 639 m² z dotčeného pozemku.
21. Dle názoru žalobců samotným porovnáním výrokové části původního rozhodnutí s jeho odůvodněním není možné zjistit, že by již bylo v minulosti správním orgánem rozhodnuto o nyní tvrzené výměře 14 639 m² části pozemku. Dle žalobců je nutné vzít v úvahu, že jednotlivá rozhodnutí žalovaného ohledně restitučního nároku žalobců byla vydávána žalovaným ve velkém časovém odstupu. Žalovaný nadto jednal z pozice silnějšího účastníka. Žalobci poukazují na skutečnost, že v průběhu velmi dlouhé doby postupného a částečného rozhodování žalovaného o jejich restitučním nároku se parcelní čísla pozemků, o kterých bylo žalovaným rozhodováno, často měnila, takže kontrola správnosti rozhodnutí byla pro žalobce velmi komplikovaná a mnohdy i nemožná. Žalobci byli v podstatě odkázáni věřit ve správnost rozhodnutí žalovaného. Z tohoto důvodu nepocítovali žalobci potřebu přepočítávat výměru pozemků, o kterých žalovaný rozhodoval, ani prověřovat si správnost těchto rozhodnutí. Žalobci neměli důvod pochybovat o správnosti rozhodnutí o nevydaných pozemcích, se kterými bylo v průběhu let, tj. od roku 2006 do roku 2012, nakládáno tak, že za výměry nevydaných pozemků právní předchůdci žalobců požadovali ve veřejných nabídkách náhradu ve formě náhradních pozemků podle zákona o půdě, při kterých byla správnost rozhodnutí vždy ze strany žalovaného prověřována. A také ani dalšími rozhodnutími správních orgánů nebyla popřena správnost původního rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

22. Zřejmou nesprávnost původního rozhodnutí nebylo možno zjistit ani z jiných souvislostí. Žalovaný se nyní nemůže zbavovat své odpovědnosti ve věci tím, že bude svalovat vinu za své pochybení na žalobce. Bylo a je povinností žalovaného, aby jeho rozhodnutí bylo v souladu s veškerými podklady doloženými do spisového materiálu ve věci, aby jeho rozhodnutí byla pro srozumitelná, konkrétní, dostatečně popisná a aby byla v souladu s dobovými podklady a nově vzniklými skutečnostmi. Správní orgán je povinen nést následky svých pochybení.
23. Žalobci odmítají, že by se nezměnil obsah původního rozhodnutí. Opravným rozhodnutím dochází k zásahu do obsahu původního rozhodnutí již ohledně samotných účastníků, kterých se rozhodnutí týká, a kteří jsou v rozhodnutí uvedeni namísto jejich právních předchůdců. A došlo také ke změně v odůvodnění opravného rozhodnutí, neboť v původním rozhodnutí není zmínka o rozhodnutí ze dne 9. 9. 1997. Také je v opravném rozhodnutí oproti původnímu uvedeno „a dále byli ke dni vydání daného rozhodnutí oprávněnými vlastníky par.č. xxx o výměře 6 177 m2...“. Tato část věty se v původním rozhodnutí vůbec nenachází. Také namísto Magistrátu hl. m. Prahy je dnes účastníkem řízení Hlavní město Praha, namísto pozemkového fondu je dnes účastníkem řízení žalovaný.
24. Žalobci opakují, že opravným rozhodnutím žalovaný zasahuje do současných právních vztahů třetích osob, neboť u spoluvlastnického podílu pozemku není možné určit, které části pozemku se opravné rozhodnutí týká, a do které části tohoto pozemku zasahuje či nezasahuje.
25. Žalobci opět poukazují na princip právní jistoty, absenci zřejmé chyby a silnější postavení správního orgánu.
26. Rovněž žalobci 15) – 25) v jimi podané replice rozporují tvrzení žalovaného, že zjevnost početní chyby je patrná z obsahu původního rozhodnutí. Z výroku II. původního rozhodnutí není zřejmé, které konkrétní pozemky a o jaké výměře jsou do rozlohy 17 814 m² započteny, a ani z odůvodnění nevyplývají jednotlivé výměry pozemků tvořící dotčený pozemek. Žalobci zdůrazňují, že chyby si nevšiml za celých 20 let práce s původním rozhodnutím ani sám žalovaný, který disponuje mohutným úředním aparátem i právním zastoupením advokátními kancelářemi. Jistě se tedy nejedná o vadu, která je zřejmá a patrná na první pohled.
27. Žalobci míní, že není pravdivé tvrzení žalovaného, že zjevnost početní chyby měla být patrná ze souvislostí vydávaných rozhodnutí a obsahu správního spisu. I kdyby toto tvrzení pravdivé bylo, v žádném případě nelze za zjevnou považovat takovou chybu, k jejímuž odhalení je potřeba zkoumat celý obsáhlý spis, všechna vydávána rozhodnutí a komplexní mapové podklady, které nebyl schopen správně posoudit ani státní aparát. Původní rozhodnutí nezavdává dojem, že by trpělo vadou, protože výrok i odůvodnění jsou společně koherentní a vzájemně nerozporuplné.
28. Žalobci podotýkají, že nesnáze při vyřizování restitučních nároků nesmí žalovaný přesouvat na oprávněné osoby. Opomenutí jiného rozhodnutí ze strany pozemkového úřadu nemůže jít k tíži žalobců. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2021, č. j. 5 As 441/2019-24, žalobci tvrdí, že to jsou správní orgány, které jsou odpovědné za jejich rozhodování v souladu se zásadou zákonnosti. Z citovaného rozsudku je rovněž zřejmé, že Nejvyšší správní soud je toho názoru, že po cca 9 letech již nelze zpochybňovat zákonnost správního rozhodnutí. Takový postup by byl v rozporu se zásadou právní jistoty.
29. Žalobci trvají na tvrzení, že opravné rozhodnutí je nepřezkoumatelné. Odmítají srovnání opravného rozhodnutí s přeceněním restitučních nároků žalobců. Přecenění restitučního nároku žalobců nemá formu rozhodnutí, natož opravného rozhodnutí ve smyslu § 70 správního řádu. Přecenění restitučního nároku žalobců není zásahem do právní jistoty.

V. Vyjádření osoby zúčastněné na řízení

30. Osoba zúčastněná na řízení ve svém vyjádření uvedla, že považuje žalobu žalobců za nedůvodnou. Osoba zúčastněná na řízení souhlasí s názorem žalovaného, že opravné rozhodnutí je

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

z materiálního hlediska správné, a že všechna předchozí rozhodnutí byla žalobcům, resp. jejich právním předchůdcům známa. Dle zúčastněné osoby se jedná o opravu zřejmé nesprávnosti, přičemž skutečná vůle správního orgánu je patrná z odůvodnění předmětných rozhodnutí a z obsahu správního spisu, který je k věci veden. Předmětná rozhodnutí byla vydána v souladu se zásadou materiální pravdy. Osoba zúčastněná považuje za nepřiléhavý argument žalobců ohledně porušení právní jistoty. Nepřípadný je rovněž argument nedostatku odůvodnění napadených rozhodnutí. Osoba zúčastněná na řízení navrhuje podanou žalobu zamítnout.

VI. Replika žalovaného

31. Žalovaný v reakci na předchozí podání žalobců uvedl, že stanovení konkrétní výměry je třeba považovat za technickou záležitost. Záměr žalovaného zřetelně vyplývá z výroku a odůvodnění původního rozhodnutí. Žalovaný odkazuje na rozsudek Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 20. 4. 2022, č. j. 6 C 33/2020-1088, v němž soud na základě opravného usnesení změnil výměru pozemku (obsah rozhodnutí), která bude žalobcům vydána jako náhradní pozemek.
32. Žalobci dle žalovaného vytrhávají jimi citované pasáže soudních rozhodnutí z kontextu, který je navíc nepřiléhavý posuzované situaci, případně dokonce činí závěry, které z předmětných rozhodnutí vůbec nevyplývají. Žalovaný opakuje, že se dopustil početní chyby (omylu v součtech) a do základu a klíčových otázek, jež byly předmětem jeho rozhodování (splnění podmínek zákona o půdě, kdo je oprávněnou osobou, v jakém podílu, zda lze či nelze vydat řešenou část nemovitosti), nijak nezasáhl. Žalovaný nesouhlasí s tvrzením žalobců, že Nejvyšší správní soud je toho názoru, že po cca 9 letech již nelze zpochybňovat zákonnost správního rozhodnutí. A ani poukaz žalobců na nálezovou judikaturu Ústavního soudu není přesný.
33. Vyhovění žalobě by dle názoru žalovaného vedlo k ohrožení závažného veřejného zájmu, aby byly uspokojovány pouze existující restituční nároky za vskutku odňaté pozemky; restituční zákonodárství je dobrodiním státu s cílem alespoň částečně zmírnit způsobené majetkové křivdy ze strany minulého režimu. Přiznání restitučního nároku nad celkovou výměru odňatého pozemku je s tímto v příkrém rozporu.
34. Žalovaný míní, že nezbytnost ochrany důvěry v akty veřejné moci a z nich nabytých práv může být oslabena tam, kde není dána dobrá víra v jejich správnost či zákonnost.

VII. Triplika žalobců

35. Žalobci v reakci na repliku žalovaného odmítli, že otázka konkrétní výměry části pozemku je pouze technickou záležitostí, protože od výměry se přímo odvíjí práva žalobců na poskytnutí náhrady. Žalobci míní, že snaha žalovaného o odejmutí práv žalobcům připomíná spíše aktivity bývalého režimu.
36. Žalobci rozporují odkaz žalovaného na výše citovaný rozsudek Okresního soudu v Českém Krumlově. Upozorňují, že tento rozsudek není pravomocný, neboť vůči němu podali odvolání. Žalobci dále setrvávají na dříve vyslovených názorech a dovolávají se jimi citované judikatury.
37. V reakci na vyjádření osoby zúčastněné na řízení žalobci opakují, že žalovanému musela být předchozí rozhodnutí známa z úřední činnosti. Opakují, že chyba ve výroku po 20 let nebyla nikomu zřejmá. Osoba zúčastněná si plete nesprávnost se zjevnou nesprávností.

VIII. Argumentace při jednání

38. Žalobci při jednání setrvali na svých předchozích podáních. Dle žalobců došlo vydáním opravného rozhodnutí k nezákonné úpravě původního rozhodnutí. Poukázali na skutečnost, že se tak stalo po dvaceti letech, což vylučuje, že se jednalo o opravu zřejmé chyby.
39. Žalovaný vyjádřil přesvědčení, že vydáním opravného rozhodnutí napravit zjevnou nesprávnost původního rozhodnutí. Omyl v původním rozhodnutí nastal z důvodu vydávání množství rozhodnutí ohledně týchž restituentů. Opravou byla napravena mechanická nepravost spočívající

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

v pominutí rozhodnutí z roku 1997. Dle žalovaného nedošlo ke změně obsahu rozhodnutí, nadále bylo rozhodováno o zbytku restitučních nároků žalobců.

40. Osoba zúčastněná na řízení se ztotožnila se žalovaným. Původní rozhodnutí má z materiálního pohledu za špatné. Výměru považuje za technický ukazatel, který mohl být změněn opravou rozhodnutí.

IX. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

41. Městský soud v Praze na základě žaloby v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 soudního řádu správního), přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 soudního řádu správního). Soud dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
42. Městský soud se v první řadě zabýval tím, zda jsou v řešené věci a ve vztahu ke všem žalobcům splněny zákonem stanovené podmínky pro přezkum rozhodnutí správního orgánu soudem, tj. podmínky, za nichž může soud o žalobě rozhodnout.
43. Podle § 46 odst. 1 písm. c) soudního řádu správního nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh byl podán osobou k tomu zjevně neoprávněnou. Platí přitom, že pokud několik navrhovatelů podalo společný návrh na zahájení řízení, je třeba splnění podmínek pro odmítnutí návrhu z důvodu nedostatku návrhové legitimace posuzovat u každého z navrhovatelů zvlášť.
44. Žalobu proti rozhodnutí správního orgánu je oprávněn podat pouze ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen napadeným rozhodnutím. Splnění podmínek aktivní procesní legitimace bude dáno tehdy, bude-li žalobce logicky důsledně a myslitelně tvrdit možnost dotčení vlastní právní sféry napadeným rozhodnutím. Žalobkyně J. M. však nemůže být napadeným rozhodnutím jakkoli dotčena, neboť v řízení nevystupovala jako jeho účastník. Žádná takováto osoba (se stejným křestním jménem či místem bydliště) není v napadeném rozhodnutí označena. Za této situace soud dospěl k závěru, že tato žalobkyně není aktivně procesně legitimována k podání žaloby. Za této situace soud žalobu této žalobkyně odmítl dle § 46 odst. 1 písm. c) soudního řádu správního. U ostatních žalobců soud shledal splnění podmínek pro věcný přezkum žaloby.
45. V předmětné věci nepanuje mezi účastníky řízení spor o skutkové okolnosti případu. Soud tedy pouze ve stručnosti shrnuje, že v rámci restitučního nároku žalobců bylo rozhodováno o pozemku o výměře 106 575 m². Dne 4. 6. 1993 bylo rozhodnuto o výměře 82 584 m², co do výměry 6 177 m² došlo k jejímu vydání žalobcům dle restitučních předpisů a výrokem I. původního rozhodnutí bylo rozhodnuto o výměře 2 972 m². Výrokem II. původního rozhodnutí pak bylo rozhodnuto o výměře 14 842 m, protože pozemkový úřad přehlédl, že již rozhodnutím ze dne 9. 9. 1997 rozhodl o výměře 14 639 m². Co do této výměry tedy bylo pozemkovým úřadem rozhodnuto dvakrát, resp. bylo dvakrát určeno, že žalobci nejsou vlastníky těchto nemovitostí a že jim náleží náhrada dle § 11, resp. § 16 zákona o půdě.
46. Žalobci v první řadě namítají, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné. Uvedenou námitku musel soud posoudit v předstihu, neboť pouze u přezkoumatelného rozhodnutí může posoudit jeho zákonnost.
47. Podle ustálené judikatury správních soudů je rozhodnutí správního orgánu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jestliže není zřejmé, které skutečnosti vzal správní orgán za podklad svého rozhodnutí, proč považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jiným řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl či jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů (viz již rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, č. j. 6 A 48/92-23). Z judikatury zároveň vyplývá požadavek, aby správní soudy nenahlížely na nepřezkoumatelnost

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

rozhodnutí formalisticky. Pokud jde o nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů rozhodnutí, měl by soud rozhodnutí zrušit pouze v nejzávažnějších případech, kdy vůbec nelze zjistit, z jakých důvodů bylo rozhodnuto tak, jak bylo rozhodnuto. Jinými slovy, jde o situaci, kdy napadené rozhodnutí objektivně neumožňuje přezkum žalobních bodů.

48. Soud konstatuje, že napadená rozhodnutí má za přezkoumatelná. Soud míní, že obě správní rozhodnutí dopodrobna vysvětlila, z jakých důvodů bylo přistoupeno k vydání opravného rozhodnutí a v jakém rozsahu se původní rozhodnutí opravuje. Takto správní orgány přehledně uvedly výměry, o kterých již bylo dříve v minulosti rozhodováno, respektive konečnou výměru, o které doposud rozhodnuto nebylo. Stejně je dle soudu z napadeného rozhodnutí zřejmé, o jakém pozemku je rozhodováno. Žalovaný rovněž konstatoval, že rozpor mezi výrokovou částí původního rozhodnutí a odůvodněním opravovaného rozhodnutí není takovým pochybením, které by odůvodňovalo zrušení napadeného (tj. opravného) rozhodnutí. Potud se tedy byť stručně, ale srozumitelně vypořádal s námitkou, že výroková část opravného rozhodnutí neodpovídá odůvodnění původního rozhodnutí. Soud tedy napadené rozhodnutí shledal přezkoumatelným a námitku jeho nepřezkoumatelnosti neshledal důvodnou. Přistoupil proto k posouzení jeho zákonnosti.
49. Meritem sporu mezi žalobci a žalovaným je, zda v dané věci mohl pozemkový úřad napravit postupem dle § 70 správního řádu, tj. vydáním opravného usnesení, svůj předchozí chybný postup spočívající v určení chybné výměry části pozemku, za který žalobcům náleží náhrada dle zákona o půdě.
50. Podle § 70 správního řádu opravu zřejmých nesprávností v písemném vyhotovení rozhodnutí na požádání účastníka nebo z moci úřední usnesením provede správní orgán, který rozhodnutí vydal. Týká-li se oprava výroku rozhodnutí, vydá o tom správní orgán opravné rozhodnutí.
51. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, sp. zn. 1 Afs 58/2009 (publ. pod č. 2119/2010 Sb. NSS), lze institut opravy zřejmých nesprávností rozhodnutí podle § 70 správního řádu aplikovat pouze na zjevné omyly ohledně údajů, které jsou však dostatečně podloženy zjištěními prokazujícími jejich správné znění. S odkazem na toto ustanovení nelze naopak měnit vlastní skutková zjištění či jejich již provedené právní hodnocení, na jejichž základě bylo ve věci rozhodnuto. Není tedy možné, aby se s odkazem na uvedené ustanovení měnil obsah rozhodnutí. Takový postup by nasvědčoval libovůli rozhodování správního orgánu a byl by jednoznačně v rozporu s principem právní jistoty. Podobně také podle nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2003, sp. zn. II. ÚS 237/02 (N 38/29 SbNU 327), není možné, aby se postupem podle § 70 správního řádu měnil obsah rozhodnutí.
52. S těmito závěry se soud ztotožňuje a dále přiměřeně odkazuje na pravidla pro vydání opravných rozhodnutí obsažená v soudních předpisech.
53. Podle § 164 občanského soudního řádu předseda senátu opraví v rozsudku kdykoliv i bez návrhu chyby v psaní a v počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti. Doktrína se i zde shoduje, že postupem podle § 164 občanského soudního lze odstraňovat pouze zjevné chyby vyplývající z přehlédnutí, nepozornosti či nedostatečné znalosti gramatiky. Není možné opravovat rozsudek po obsahové stránce, neboť jím je soud okamžikem vyhlášení vázán (Jirsa, J.: Občanské soudní řízení: soudcovský komentář; citovány dle ASPI). Takto také dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2016, sp. zn. 26 Cdo 1918/2016, je nepřipustné, aby soud postupem podle § 164 občanského soudního měnil obsah výroku rozhodnutí (ledaže jde o chyby v psaní a v počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti). Je však vyloučeno, aby bylo prostřednictvím § 164 opravováno to, co soud chtěl vyjádřit a vyjádřil, byť si později „uvědomí“ chybnou subsumpci, chybný výklad, chybnou aplikaci nebo chybnost jiných úvah, které promítl do svého rozhodnutí (Svoboda, K. a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 792, marg. č. 12).

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

54. Obdobně § 54 odst. 4 soudního řádu správního stanoví, že předseda senátu opraví v rozsudku i bez návrhu chyby v psaní a počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti. A i zde došla judikatura k závěru, že citované ustanovení umožňuje soudu, aby v rozhodnutí opravil početní a písařské chyby a zjevné nesprávnosti, které jsou podobného původu jako písařské chyby. Za zjevnou nesprávnost tak může být považována pouze chyba, ke které došlo zjevným a okamžitým selháním v duševní či mechanické činnosti osoby, za jejíž účasti bylo rozhodnutí vyhlášeno či vyhotoveno, a která je každému zřejmá (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2011, č. j. 4 Ads 139/2011 – 400). A jak podotkl Ústavní soud, i když je „zjevná nesprávnost“ relativně neurčitým ustanovením, jehož naplnění je třeba vždy dovozovat z kontextu skutkových a právních okolností (vztahující se k opravovanému rozsudku a celé věci), je třeba otázku „zjevnosti“ nesprávnosti hodnotit vždy z pohledu účastníka soudního řízení, jemuž je rozhodnutí adresováno, nikoliv soudu (nález ze dne 22. 4. 2014, sp. zn. II.ÚS 2678/13). O chybu v psaní či jinou zjevnou nesprávnost se tak nejedná v případě, kdy by mělo být změněno celkové vyznění výroku (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2007, č. j. 4 Ans 3/2006-123), nebo jestliže by měly být opravovány celé pasáže odůvodnění rozsudku, které nekorespondují výroku (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 84/2004-87).
55. Soud si je vědom, že pravidla pro vydávání správních a soudních rozhodnutí nejsou totožná. Zásady, za kterých je možné provést opravu dříve vydaného rozhodnutí, jsou však dle soudu plně přenositelná, neboť odráží skutečnost, že vydání opravného rozhodnutí by mělo být využíváno jako mimořádný prostředek sloužící k opravě pouze zjevných nesprávností či nepřesností. Nikoli k nápravě skutkových či právních omylů rozhodujícího orgánu, bez ohledu na skutečnost, zdali rozhodoval soud či správní orgán.
56. Soud proto (také ve shodě s komentářovou literaturou) dospívá k závěru, že oprava zřejmých nesprávností písemného vyhotovení správního rozhodnutí nesmí sloužit k nápravě věcných nebo právních vad rozhodnutí a že tento institut umožňuje jen odstraňování chyb ve formě méně významných překlepů a zkomolenin, dat, rodných čísel či početních chyb (srov. obdobně např. Vedral, J., Správní řád. Komentář. II. vydání, BOVA POLYGON, Praha, 2012, str. 627). Opravným rozhodnutím tak nemůže dojít ke změně vlastních, opravovaných rozhodnutím stanovených práv a povinností. Za „nesprávnost“ nelze pokládat věcnou nebo právní vadu rozhodnutí a „oprava zřejmé nesprávnosti“ nesmí sloužit ani k jiným změnám obsahu již vydaného rozhodnutí (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 2. 12. 2014, č. j. 62 Af 91/2013 – 89). Za zjevnou nesprávnost proto může být považována pouze chyba, ke které došlo zjevným a okamžitým selháním v duševní či mechanické činnosti osoby, za jejíž účasti bylo rozhodnutí vyhlášeno či vyhotoveno, a která je každému zřejmá. Zřejmost takové nesprávnosti vyplývá především z porovnání výroku rozhodnutí s jeho odůvodněním, případně i z jiných souvislostí. Proto také institut opravy zřejmých nesprávností podle § 70 správního řádu lze aplikovat pouze na zjevné či početní chyby a jiné obdobné zřejmé nesprávnosti, nelze se však touto cestou domáhat změny obsahu výroku rozhodnutí z důvodu jeho nezákonnosti, k tomu je možno využít pouze příslušné opravné prostředky (rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 11. 2009, sp. zn. 22 Ca 111/2009).
57. Jestliže vstříc uvedeným podmínkám, za nichž může být vydáno opravné usnesení dle § 70 správního řádu, soud posoudil nyní napadené rozhodnutí, dospěl k závěru, že nebylo vydáno v souladu se zákonem.
58. Soud předně zdůrazňuje, že opravné usnesení razantně zasáhlo do práv žalobců, která jim náležela z původního rozhodnutí. Zatímco původní rozhodnutí výrokem II. stanovilo, že co do výměry 14 842 m² mají žalobci nárok na náhradu dle § 11, resp. 16 zákona o půdě, opravné rozhodnutí tuto výměru snížilo na pouhých 203 m². Rozdíl oproti původní a nově stanovené výměře, za kterou mohli žalobci požadovat náhradu, je zásadní. Nelze tedy tvrdit, že by provedená oprava byla bezvýznamná, a to ani s ohledem na množství oprávněných osob. Ve své podstatě se co do výroku II. změnil obsah původního rozhodnutí, neboť nově byla stanovena takřka zanedbatelná výměra, Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

za kterou se mohou žalobci domáhat vydání náhrady; rozdíl činil 14 639 m². Vyznění původního rozhodnutí ve znění opravného rozhodnutí je tedy ohledně restitučních práv žalobců naprosto odlišné. Již tato skutečnost zavdává pochybnosti nad tím, zda bylo možno v daném případě opravným usnesením změnit původní rozhodnutí.

59. Soud nepomíná, že pozemkový úřad a žalovaný vydáním opravného rozhodnutí fakticky napravil původní vady rozhodnutí. Soud (a ostatně tak nečiní ani žalobci) nepopírá, že původní rozhodnutí bylo ve výroku II. chybné, neboť pominulo dříve vydané rozhodnutí ze dne 9. 9. 1997. Přesto z výše uvedeného vyplývá, že vydáním opravného rozhodnutí nelze napravovat věcná pochybení správních orgánů, což je případ nyní projednávané věci. Pozemkový úřad svou vlastní chybou v původním rozhodnutí určil, že žalobcům náleží náhrada za pozemky o výměře 14 842 m². Dle soudu se však nejednalo o mechanickou chybu, nýbrž o chybu ve skutkových zjištěních.
60. Z odůvodnění původního rozhodnutí nelze nikterak seznat, že by pozemkový úřad operoval s rozhodnutím ze dne 9. 9. 1997, naopak toto rozhodnutí zjevně pominul. Takovéto opominutí jiného rozhodnutí však nelze považovat za zjevné a okamžité selhání v duševní či mechanické činnosti osoby vyhotovující za správní orgán rozhodnutí. Vydání opravného usnesení by bylo možno akceptovat v situaci, kdy by správní orgán chybně matematicky odečetl výměru, o které již bylo rozhodnuto, že za ni náleží žalobcům náhrada. Taková situace však v posuzované věci nenastala, neboť pozemkový úřad na základě vlastní chyby přehlédl dříve vydané rozhodnutí. Jednalo se tak sice o zjevný omyl, avšak nikoli o početní či mechanickou chybu.
61. Ze stejného důvodu se nemohlo ani jednat o chybu, která by byla každému zřejmá, neboť odůvodnění původního rozhodnutí plně korespondovalo s jeho výrokem a nezbuzovalo jakékoli pochybnosti o správnosti ve výroku uvedených údajů. Správní orgán byl dle odůvodnění původního rozhodnutí přesvědčen o jeho správnosti a zákonnosti a nebylo tudíž pochyb o tom, že vyjadřuje to, co chtěl vyjádřit. Následným postupem v opravném rozhodnutí napravoval své původní chybné závěry, avšak v rozsahu, ke kterému nemůže opravné rozhodnutí sloužit.
62. Soud nikterak nerozporuje požadavek, aby každé vydané správní rozhodnutí bylo správné a spravedlivé. Tomuto požadavku původní rozhodnutí neodpovídá, neboť výrok II. původní rozhodnutí byl nesprávný a žalobcům (či jejich právním předchůdcům) přiřkl více práv, než která by jim po právu náležela. Zároveň soud není přesvědčen o pravdivosti tvrzení žalobců, že jim nemohlo být toto pochybení správního orgánu známo. Přesto však soud zdůrazňuje, že oproti požadavku na správnost správního rozhodnutí stojí princip právní jistoty a presumpce správnosti vydaných správních rozhodnutí, přičemž tyto principy vstříc okolnostem projednávané věci převáží.
63. Soud především zdůrazňuje, že v daném případě došlo k vydání opravného usnesení po více jak dvaceti letech od vydání původního rozhodnutí. Ústavní soud konstantně uvádí, že ke znakům právního státu a mezi jeho základní hodnoty patří neoddělitelně princip právní jistoty (čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR), jehož nepominutelným komponentem je nejen předvídatelnost práva, nýbrž i legitimní předvídatelnost postupu orgánů veřejné moci v souladu s právem a zákonem stanovenými požadavky (viz za všechny nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2003, sp. zn. IV. ÚS 690/01). Důvěra jednotlivce ve správnost správních rozhodnutí má samozřejmě své meze, neboť jednou vydané správní rozhodnutí může být změněno, mělo by se tak však dít pouze v zákonem předvídaných případech (např. po zásahu soudní moci, v rámci přezkumného řízení či po nařízení obnovy řízení). V posuzovaném případě žalovaný a pozemkový úřad sice využili zákonem předpokládanou možnost pro úpravu dříve vydaného rozhodnutí, přesto pominuly, že je v příkrém rozporu s principem právní jistoty, pokud formou opravného rozhodnutí zásadně a po dlouhé době upraví rozsah práv, která byla účastníkům správního řízení přiznána opravovaným rozhodnutím. Žalobci více jak dvacet let mohli postupovat podle původního rozhodnutí a teprve následně došlo k razantnímu zkrácení rozsahu jejich majetkových práv vyplývajících z restitučních nároků. Jakkoli teprve ve verzi opravného usnesení bylo původní rozhodnutí správné, zásah do

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

právní jistoty žalobců byl vydáním opravného rozhodnutí natolik markantní, že v právním státě neobstojí.

64. Soud souhlasí se žalovaným, že správní řád nestanoví lhůtu, do které je možné vydat opravné usnesení a tímto způsobem napravit nepřesnosti uvedené v původním rozhodnutí. Takto se správní řád odlišuje například od daňového řádu, který v § 104 stanoví, že správce daně opraví zřejmé chyby v psaní, počtech a jiné zřejmé nesprávnosti ve vyhotovení rozhodnutí opravným rozhodnutím jen pokud neuplynula lhůta pro stanovení daně. Přesto však soud nemíní, že by mohly správní orgány opravovat výrok původního rozhodnutí bez jakéhokoli ohledu na plynutí času. Stále totiž musí přihlížet k již zmíněné zásadě presumpce správnosti správních rozhodnutí a právní jistoty. V rozporu s těmito principy je, pokud se správní orgán po nikoli krátké době pokouší napravit své předchozí pochybení skrze využití institutu opravného rozhodnutí. Při tomto postupu nejenom nectí citované právní zásady, nýbrž také překračuje právní rámec pro vydání opravného rozhodnutí. Soud opakuje, že čím později dochází k vydání opravného rozhodnutí, tím více lze pochybovat o tom, že dochází k opravě zřejmé nesprávnosti. Původním znakem „zřejmosti“ je, že se jedná o lehce rozpoznatelné pochybení, přičemž s tímto závěrem je prima facie v rozporu skutečnost, pokud k odhalení zřejmé nesprávnosti dojde po několika (až desítkách) let.
65. Soud dále připomíná, že rovněž správní řád ve svém znění zdůrazňuje nutnost lpění na právní jistotě účastníků správních řízení spočívající v platnosti vydaných správních rozhodnutí. Správní řád normuje, že do pravomocného rozhodnutí je možno zasáhnout jen za zcela mimořádných a zákonem striktně specifikovaných podmínek.
66. Soud takto v první řadě upozorňuje, že pokud správní orgán vydá rozhodnutí, které je v rozporu s právními předpisy, může takovéto rozhodnutí správní orgán změnit nejdéle 1 roku od právní moci rozhodnutí ve věci (§ 96 odst. 1 správního řádu). Jak k uvedené lhůtě podotkla judikatura (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2014, č. j. 2 As 74/2013-45), „*zákonodárce si byl vědom problematičnosti tohoto institutu právě ve vztahu k zásadě demokratického právního státu a z ní vyplývající ochrany právní jistoty a nabytých práv, proto jej oproti předchozí úpravě obsažené ve správním řádu z roku 1967 omezil a svázal s řadou striktních podmínek, mezi nimiž lze jmenovat právě lhůty a příkaz šetřit práv nabytých v dobré víře a proporcionalitu obsažený v § 94 odst. 4 správního řádu z roku 2004. (...) Pokud je přezkumné řízení chápáno jako výjimečný institut zasahující do právní jistoty a nabytých práv založených pravomocným rozhodnutím správního orgánu, je nezbytné podmínky pro aplikaci tohoto výjimečného institutu vykládat restriktivně (výjimky je třeba vykládat úzce).*“ Jestliže tedy v případě, kdy správní orgán zjistí, že jím vydané rozhodnutí bylo v rozporu s právními předpisy, a tedy bylo nezákonné, nemůže po určité době již toto pochybení napravit. Jevilo by se přitom nepřiměřeným, aby v rámci opravného rozhodnutí mohl správní orgán bez dalšího zasahovat do nabytých práv v jakékoli lhůtě, aniž by přihlédl k tomu, do jaké míry mění obsah a význam opravovaného rozhodnutí a v jakém časovém odstupu tak činí.
67. Stejně tak k nařízení obnovy řízení může dojít maximálně ve tříleté lhůtě od právní moci rozhodnutí (ledaže by rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem). I zde zákonodárce normoval, že po určité době i v případě skutkových omylů uvedených v rozhodnutí správního orgánu převáží zájem nad právní jistotou účastníků řízení. K novým důkazům a skutečnostem tak může být přihlédnuto pouze ve lhůtě tří let od právní moci rozhodnutí. V rozporu s podstatou tohoto ustanovení se jeví postup žalovaného a pozemkového úřadu, kteří po více jak dvaceti letech přihlédl k nové skutečnosti, tj. k rozhodnutí ze dne 9. 9. 1997.
68. Soud do třetice přiměřeně odkazuje na § 84 odst. 1 správního řádu, podle kterého může osoba, která byla účastníkem, ale rozhodnutí jí nebylo správním orgánem oznámeno, podat odvolání nejpozději do 1 roku ode dne, kdy bylo rozhodnutí oznámeno posledním z účastníků. Objektivní lhůta jednoho roku byla i zde stanovena s ohledem na zajištění právní jistoty osob dotčených rozhodnutím, neboť není žádoucí, aby i po letech po vynesení rozhodnutí stále neměly jistotu konečného rozhodnutí ve věci. Judikatura takto u opomenutých účastníků vyřkla, že po uplynutí

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

roční objektivní lhůty již dostává přednost právní jistota ostatních účastníků a třetích osob, kteří postupovali s důvěrou ve vydané rozhodnutí, a opomenutí účastníci se s tímto stavem musejí smířit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2017, č. j. 10 As 21/2017 - 83). A také Ústavní soud v usnesení ze dne 22. 5. 2018, sp. zn. I. ÚS 75/18, zdůraznil, že objektivní lhůta jednoho roku je stanovena s ohledem na zajištění právní jistoty osob dotčených rozhodnutím, neboť není žádoucí, aby i po letech po vynesení rozhodnutí dotčené osoby stále neměly jistotu konečného rozhodnutí ve věci. V podobném duchu by se dle soudu nejvíce spravedlivým, aby správní orgán mohl skrze opravné usnesení kdykoli změnit svou dříve projevenou vůli. Nelze totiž rozporovat, že tímto postupem je velmi silně narušena právní jistota osob dotčených dříve vydaným rozhodnutím, což je v materiálním právním státě nežádoucí. Obdobně jako opomenutý účastník se musí též správní orgán po určité době smířit se svým pochybením a prostřednictvím opravného usnesení nemůže napravit nedostatky svého původního rozhodnutí.

69. Soud tedy shrnuje, že také s ohledem na uplynulou dobu od vydání původního rozhodnutí nebylo na místě vydání opravného usnesení, které zásadně měnilo rozsah práv přirčených žalobcům. Materiální právní stát je vystaven mimo jiné na důvěře občanů v právo a právní řád. Podmínkou takové důvěry je stabilita právního řádu a dostatečná míra právní jistoty občanů. Stabilita právního řádu a právní jistota je ovlivňována nejen legislativní činností státu (tvorbou práva), ale též činností státních orgánů aplikujících právo (viz náleží Ústavního soudu ze dne 20. 9. 2006, sp. zn. II. ÚS 566/05, č. 170/2006 Sb. ÚS). Žalované správní orgány svým postupem tuto právní jistotu žalobců naprosto pominuly, pokud přistoupily k vydání opravného usnesení, přestože od původního rozhodnutí uplynula násobně delší doba, než kterou správní řád stanoví pro možnou opravu právních vad rozhodnutí v rámci přezkumného řízení či skutkových pochybení při obnově řízení. Správní řád i judikatura počítají s tím, že v některých případech musí požadavek na správnost a skutkovou pravdivost správního rozhodnutí ustoupit principu právní jistoty, ačkoli je dříve vydané rozhodnutí v rozporu s právními předpisy či neodpovídá aktuálním skutkovým zjištěním. V daném případě mohlo být na místě při zjištění, že bylo v původním rozhodnutí opomenuto rozhodnutí ze dne 9. 9. 1997, zvažováno nařízení obnovy řízení, pokud by pro něj byly splněny zákonné podmínky, či přezkumného řízení, pokud by správní orgán shledal, že původní rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právními předpisy. S ohledem na dobu, která uplynula od vydání původního rozhodnutí, však nepřicházela žádná z těchto možností do úvahy. Uvedenou situaci nebylo možno obcházet tím, aby původní vadné rozhodnutí správní orgány napravily vydáním opravného usnesení. Soud konečně v této souvislosti poukazuje na rozsudek zdejšího soudu ze dne 15. 7. 2021, č. j. 10 A 64/2018 – 365, v němž obdobně bylo konstatováno, že *„lhůty pro zvrácení pravomocného rozhodnutí na základě dozorčích a mimořádných opravných prostředků ve správním řízení již marně uplynuly. Tyto lhůty byly zákonodárcem stanoveny právě proto, aby po uplynutí určitého času správní orgány do právního stavu založeného pravomocným rozhodnutím nemohly zasahovat. Nelze je tedy obcházet účelovým probíháním nezákonných rozhodnutí za nicotná.“*
70. S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že napadená rozhodnutí byla vydána nejenom v rozporu s § 70 správního řádu, neboť zjištěná pochybení v původním rozhodnutí nebylo možno považovat za zřejmou nesprávnost, ale také nerespektovala právní zásady, na nichž je vystaven právní řád. Pozemkový úřad a žalovaný napadenými rozhodnutí po mnoha letech zasáhli nepřiměřeným způsobem do právní jistoty adresátů původního rozhodnutí, a proto jejich rozhodnutí z hlediska zákonnosti neobstojí.

X. Závěr

71. Žalobci se svými námitkami tedy uspěli; městský soud proto zrušil napadená rozhodnutí pro nezákonnost dle § 78 odst. 1 s. ř. s. a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Ten spočívá ve skutečnosti, že v daném případě, i přes nesprávnost původního rozhodnutí, nebylo možno toto rozhodnutí napravit vydáním opravného rozhodnutí, neboť nebyly splněny podmínky § 70 správního řádu a především nebyla zohledněna zásady právní jistoty účastníků správního řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

72. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měli plný úspěch žalobci.
73. Žalobci byli v této věci zastoupeni advokáty a mají tedy právo na náhradu nákladů řízení za toto zastoupení podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).
74. Náhradu nákladů řízení žalobců 1) – 14) tvoří odměna zástupci za čtyři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, sepsání repliky a účast při jednání soudu) dle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu. Jelikož šlo o společné úkony při zastupování dvou nebo více osob, tak podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu advokátovi za každou takto zastupovanou osobu náleží mimosmluvní odměna snížená o 20 %, tj. 2 480 Kč za jeden úkon právní služby. Celkem tedy 138 880 Kč (2 480 * 14 * 4). Další položkou je režijní paušál dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 1 200 Kč (4 x 300). Za společné úkony při zastupování více osob přísluší advokátu ke každému úkonu pouze jedna paušální náhrada výdajů (viz usnesení ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 25 Cdo 1610/2014). Zástupkyně žalobců je plátcem daně z přidané hodnoty, pročež do náhrady náleží také DPH ve výši 21 % z mimosmluvní odměny a režijního paušálu v celkové výši 29 164,8 Kč. Celkem tak žalobcům náleží náhrada nákladů řízení ve výši 168 044,80 Kč.
75. Náhradu nákladů řízení žalobců 15) – 25), vyjma žalobkyně 20), soud určil tak, že náklady řízení těchto žalobců tvoří odměna zástupci za čtyři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, sepsání repliky a účast při jednání soudu) dle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu. Celkem tedy 99 200 Kč (2 480 * 10 * 4). Další položkou je režijní paušál dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 1 200 Kč (4 x 300). Zástupce žalobců je plátcem daně z přidané hodnoty, pročež do náhrady náleží také DPH ve výši 21 % z mimosmluvní odměny a režijního paušálu v celkové výši 21 084 Kč. Celkem tak žalobcům náleží náhrada nákladů řízení ve výši 121 484 Kč.
76. O náhradě nákladů řízení za žalobkyni J. M. soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla žaloba odmítnuta. Této žalobkyni tedy žádná náhrada nákladů řízení nepřísluší.
77. Pokud jde o náklady řízení, které vznikly osobám zúčastněným na řízení, soud dospěl k závěru, že v dané věci nejsou dány předpoklady pro přiznání práva na jejich náhradu. Podle ustanovení § 60 odstavec 5 s. ř. s. má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinností, kterou jí soud uložil. V posuzované věci soud osobám zúčastněným na řízení žádnou povinnost v řízení nestanovil, pouze jim dal možnost uplatnit jejich právo v probíhajícím řízení. Z uvedených důvodů se osobám zúčastněným na řízení právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha, 7. listopadu 2022

JUDr. PhDr. Štěpán Výborný, Ph.D. v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Fílová.